

> Retouradres Postbus 24103 3502 MC Utrecht

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en
Innovatie
Dienst Regelingen
Mevrouw mr. S.M. Hitzert
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

**Programmadirectie Ruimte
voor de Rivier**
Project Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Griffioenlaan 2
3526 LA Utrecht
Postbus 24103
3502 MC Utrecht
T 010-4026639
www.ruimtevoorderivier.nl

Contactpersoon
C. Zijlmans
06-21878104
cees.zijlmans@rws.nl

Ons kenmerk
RR08.006210

Uw kenmerk
.

Bijlage(n)
1

Datum 10 juli 2012
Onderwerp Aanvullingen en toelichting op de aanvraag ontheffing art. 75
Flora- en fauna wet Waterberging Volkerak-Zoommeer

Geachte mevrouw Hitzert,

Bij mijn brief met kenmerk VZM 1736033 van 9 mei 2012 zond ik u een aanvraag voor een ontheffing ingevolge Artikel 75 van de Flora- en faunawet voor de benodigde werkzaamheden en het gebruik van de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer.

Inmiddels hebben er diverse ontwikkelingen plaatsgevonden, waaronder nieuwe jurisprudentie over de Flora- en faunawet van de Raad van State, en is er op 27 juni 2012 nader overleg geweest tussen u, een vertegenwoordiger van de Landsadvocaat en vertegenwoordigers van het projectbureau Waterberging VZM. Naar aanleiding van de ontwikkelingen en het genoemde overleg zend ik u hierbij een aanvulling en een nadere toelichting op mijn bovenbedoelde eerdere aanvraag.

Kortheidshalve verwijst ik u naar bijgevoegd memo voor de benodigde wijzigingen en aanvullingen. Een geactualiseerd Activiteitenplan is u separaat toegezonden.

Voor eventuele nadere informatie met betrekking tot deze aanvullingen op de oorspronkelijke aanvraag kunt u contact opnemen met ing. C.J.A. Zijlmans, projectmanager planstudie Waterberging Volkerak-Zoommeer, telefoon 06-21878104 en e-mail: cees.zijlmans@rws.nl.

Met vriendelijke groet,

De STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,
namens deze,

De Realisatiemanager West
Programmadirectie Ruimte voor de Rivier

C.J.M. Hoenderkamp

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en
Innovatie
Dienst Regelingen
Mevr. Mr. S.M. Stefanie Hitzert
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Contactpersoon
C. Zijlmans
T 06-21878104-

Datum
10 juli 2012
Bijlage(n)
-

Nr.
RR08.005924

memo

Aanvullingen en toelichting op
de aanvraag ontheffing art. 75 Flora- en fauna wet

1. Inleiding

In dit memo worden verschillende aanvullingen gedaan op de eerdere aanvraag van 9 mei 2012 voor ontheffing Art. 75 Flora- en Faunawet in het kader van Waterberging Volkerak-Zoommeer (VZM). Ook wordt een nadere toelichting gegeven op de verschillende onderdelen en worden enkele bouwstenen ter informatie en onderbouwing van de aanvraag en ontheffing gegeven.

Deze aanvullingen en een nadere toelichting op de eerdere aanvraag voor ontheffing Ff-wet zijn Ingegeven door:

- Er is eenduidigheid/helderheid gewenst over de geldigheidstermijn van de ontheffing voor de aanleg en het gebruik van maatregel Waterberging VZM;
- Waterberging VZM moet worden beschouwd als een reguliere beheermaatregel, niet als een calamiteit;
- Er bestaat sinds kort nieuwe jurisprudentie (uitspraak van de Raad van State van 9 mei 2012) over het verplaatsen van beschermde planten (Tongvaren en Bijenorchtis).

2. Activiteiten, locatie en looptijd ontheffing

Er zijn twee activiteiten te onderscheiden, waarvoor ontheffing wordt aangevraagd:

1. De aanleg/werkzaamheden voor verbetering van de dijken en kunstwerken.

Ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van 5 jaar; van 1 april 2013 tot 1 april 2018 (conform brief oorspronkelijke aanvraag).

Deze activiteiten vinden plaats in de gemeenten die rond het VZM zijn gelegen: Oostflakkee, Middelharnis, Schouwen-Duiveland, Tholen, Reimerswaal, Bergen op Zoom, Steenbergen, Moerdijk.

2. Het daadwerkelijke gebruik van het VZM als waterbergingsbekken.

Ontheffing voor het gebruik van het VZM voor waterberging, inclusief het voorspulen, voor Art. 9, 11 en 12 voor broedvogels en voor de Noordse

Woelmuis, wordt aangevraagd voor onbepaalde tijd (conform brief oorspronkelijke aanvraag).

Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Het om de 5 jaar vernieuwen van de ontheffing met een volledige procedure van aanvragen en inspraak wordt als niet doelmatig en zinvol beschouwd. U heeft aangegeven dat een ontheffing voor onbepaalde tijd onder voorwaarden kan worden verleend.

Datum
10 juli 2012

In ieder geval zal na een waterberging opnieuw een inventarisatie plaatsvinden en worden waar nodig nieuwe ontheffingen aangevraagd. Rijkswaterstaat Dienst Zuid-Holland is verantwoordelijk voor de maatregel Waterberging VZM en het in stand houden van het Inzetprotocol en de benodigde voorzieningen en afspraken voor een veilige waterberging. Er is voorzien dat om de 6 jaar de waterkeringen worden getoetst en het Inzetprotocol een grondige evaluatie krijgt (naast de jaarlijkse update daarvan). In het kader van die zesjaarlijkse cyclus zal ook naar de ecologische situatie en andere (beleids-)ontwikkelingen worden gekeken. Dit moment van evaluatie moet worden benut voor monitoring van de situatie. Dit gebeurt op basis van actuele informatie die bij de verantwoordelijke beheerders bekend is. Aan de hand daarvan kan onder andere worden besloten dat de vigerende Ff-wet ontheffing al dan niet actueel is. Indien nodig kan een nieuwe procedure voor een aanvraag Ff-ontheffing worden gestart.

Het gebruik voor waterberging betreft het tijdelijk verlagen van het peil op het VZM gedurende ca. een etmaal door voorspuien en het daarna inlaten van rivierwater van het Hollands Diep waardoor het waterpeil op het VZM gedurende ca. een etmaal wordt opgezet.

De effecten van dit gebruik treffen direct de eerder onder punt 1 genoemde gemeenten. Door de peilopzet is de afvoer van de Brabantse wateren gestremd. Hierdoor treedt er wateroverlast op in o.a. het Mark-Vliet-Dintel-stelsel. In dergelijke gevallen kunnen ook Ff-waarden in de gemeenten Roosendaal, Etten-Leur, Halderberge en Breda worden aangetast.

De aanvraag voor ontheffing voor het onderdeel 'gebruik Waterberging Volkerak-Zoommeer' betreft ook deze gevolgen van de waterberging.

De werkzaamheden ter voorkoming van binnendijkse wateroverlast in de regio worden door de realisatoren voorbereid en uitgevoerd. Eventueel benodigde ontheffingen in het kader van de Ff-wet worden voor die gevallen door hen te zijner tijd aangevraagd.

3. Overzicht van de aangevraagde ontheffingen

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de in de oorspronkelijke aanvraag gevraagde ontheffing en hetgeen hierover is besproken ten behoeve van dit memo met aanvullingen en toelichtingen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de twee onderscheiden activiteiten: de inzet van de waterberging zelf (het gebruik) en de werkzaamheden die benodigd zijn voor de realisatie van de maatregelen. Per soort is aangegeven welke artikelen aan de orde zijn en hoe de aanpak is voorzien, waarbij in de laatste kolom kort wordt aangegeven wat de

aanvulling betreft met een verwijzing naar een paragraaf van dit memo, waar een nadere toelichting wordt gegeven.

Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Datum
10 juli 2012

Uit deze tabel wordt duidelijk voor welke soort(groep)en ontheffing wordt aangevraagd en/of waarvoor mitigerende of effectvoorkomende maatregelen zullen worden getroffen die moeten worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

Soort (groep)	Overtreding Artikel Ffwet	Aanpak volgens oorspronkelijke aanvraag Ff-ontheffing	Aanpassing in aanvulling op aanvraag FF-ontheffing
Waterberging (gebruik als waterbergingsbekken)			
Broedvogels	Art. 9, 11 en 12	Ontheffing aangevraagd	Nadere toelichting dat het gaat om een beheermaatregel en niet om een calamiteit. Oorspronkelijke aanvraag blijft gehandhaafd. Zie § 4
Noordse woelmuis	Art. 9 en 11	Ontheffing aangevraagd, mitigerende maatregelen en ecologisch werkprotocol	Nadere toelichting dat het gaat om een beheermaatregel en niet om een calamiteit. Oorspronkelijke aanvraag blijft gehandhaafd. Naast ontheffing ook mitigerende maatregelen en ecologisch werkprotocol. Zie § 4
Aanpassingen aan de waterkering (aanleg/werkzaamheden)			
Bijenorchis en tongvaren	Art. 8	Effectvoorkomende maatregelen en ecologisch werkprotocol	In verband met zeer recente jurisprudentie (9 mei 2012) aanvraag aangevuld voor ontheffing Art. 8 voor Bijenorchis en Tongvaren. Naast ontheffing ook mitigerende maatregelen en ecologisch werkprotocol. Zie § 7
Broedvogels	Art. 11	Effectvoorkomende maatregelen en ecologisch werkprotocol	Omdat nestverstoring niet wordt uitgesloten gezien de omvang van plangebied en de periode van werken, wordt de aanvraag aangevuld voor ontheffing Art. 11 voor Broedvogels. Naast ontheffing ook mitigerende maatregelen en ecologisch werkprotocol Zie § 5

Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Datum
10 juli 2012

Vleer- muizen	-	Effectvoorkomende maatregelen en ecologisch werkprotocol	Geen wijzigingen of nadere toelichting.
Noordse woelmuis	Art. 11	Ontheffing aangevraagd, mitigerende maatregelen en ecologisch werkprotocol	Oorspronkelijke aanvraag blijft gehandhaafd; wordt voorzien van een uitgebreidere toelichting op de afstanden van de locaties waar werkzaamheden plaatsvinden. Naast ontheffing ook mitigerende maatregelen en ecologisch werkprotocol. Zie § 6
Rugstreep- pad	Art. 9, 11 en 12	Ontheffing aangevraagd, mitigerende maatregelen en ecologisch werkprotocol	Oorspronkelijke aanvraag blijft gehandhaafd. Geen wijzigingen of nadere toelichting. Naast ontheffing ook mitigerende maatregelen en ecologisch werkprotocol.
Rivierdon- derpad	Art. 9, 11 en 12	Ontheffing aangevraagd, mitigerende maatregelen en ecologisch werkprotocol	Oorspronkelijke aanvraag blijft gehandhaafd. Geen wijzigingen of nadere toelichting. Naast ontheffing ook mitigerende maatregelen en ecologisch werkprotocol.

4. Beheermaatregel, geen calamiteit

Het gebruik van het VZM als bergingsbekken is GEEN calamiteit, maar een beheermaatregel, die wordt ingezet in uitzonderlijke situaties met extreem hoog water op het Hollandsch Diep door de combinatie van zeer grote rivierafvoer met zeer zware storm (met gesloten stormvloedkeringen).

Ter toelichting en als mogelijke bouwsteen wordt hieronder een stuk tekst uit het ontwerpRijksinpassingsplan Waterberging Volkerak-Zoommeer weergegeven.

Citaat uit ontwerpRijksinpassingsplan:

"De inzet van de waterberging is een beheermaatregel om de situatie in het Benedenrivierengebied bij het tegelijkertijd optreden van zware stormvloed op zee en zeer hoge rivierafvoeren beheersbaar te houden. Dat houdt in dat er naar wordt gestreefd dat de maatgevende waterstanden aldaar niet worden overschreden."

In het vigerende Peilbesluit (d.d. 29-2-1996) is met de inzet van deze waterberging geen rekening gehouden. Voor de inzet van de waterberging is derhalve een wijziging van het geldende Peilbesluit noodzakelijk.

Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Datum
10 juli 2012

Water bergen op het Volkerak-Zoommeer is een bewuste waterhuishoudkundige handeling en een voorziene en voorzienbare beheermaatregel, waarbij diverse maatregelen worden genomen en verschillende waterstaatswerken worden ingezet.

Voorzien in de zin van dat het een maatregel is in het kader van de PKB en het Programma Ruimte voor de Rivier, die een van te voren berekend positief effect op de waterveiligheid zal hebben.

Voorzienbaar in de zin van dat de maatregel wellicht zeer zelden zal worden ingezet (kans 1/1400 per jaar), maar, door de meteorologische voorspellingen voor storm en de verwachte peilopzet op zee en de verwachte rivierafvoeren, met hydraulische modellen de verwachte waterstanden op de benedenrivieren enkele etmalen van te voren kunnen worden voorspeld.

Een verwachte overschrijding van het kritische inzetpeil op het Hollandsch Diep kan dus enige tijd van te voren worden voorspeld.

Daarmee is het, hoewel zeer zeldzaam en uitzonderlijk, geen calamiteit.

Er zal pas sprake van een calamiteit kunnen zijn als er toch waterstanden optreden, die het niveau van de Maatgevende Hoogwaterwaterstand overschrijden. Op dat moment hoeft het nog niet meteen fout te gaan met overstroming of bezwijken van dijken, maar de situatie wordt dan wel kritisch."

5. Aanleg/werkzaamheden - broedvogels

In de oorspronkelijke aanvraag was geen ontheffing aangevraagd voor broedvogels voor de activiteit aanpassingen aan de waterkeringen (aanleg/werkzaamheden).

Uitgangspunt was dat, door het nemen van effectvoorkomende maatregelen, het overtreden van verbodsbepalingen niet aan de orde was.

Nadere beschouwing geeft aan dat door het feit dat het een zeer omvangrijk plangebied betreft en de werkzaamheden voornamelijk buiten het stormseizoen plaatsvinden (en dus in het broedseizoen) het niet geheel is te voorkomen dat nesten zullen worden verstoord.

Aanvullend op de oorspronkelijke aanvraag voor aanleg/werkzaamheden wordt er hierbij een ontheffing van artikel 11 vanwege verstoring van broedvogels aangevraagd.

Verder is daartoe bij de laatste actualisatie van het Activiteitenplan een aanpassing doorgevoerd, waarbij zowel in de tekst als in een toevoeging bij Tabel 6.1 duidelijk wordt aangegeven voor welke soorten broedvogels een ontheffing nodig is.

Dit kan als bouwsteen worden gebruikt bij de ontheffing, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende soorten broedvogels.

6. Aanleg/werkzaamheden – Noordse woelmuis

In de oorspronkelijke ontheffingsaanvraag is ontheffing voor aanleg/werkzaamheden Waterberging VZM voor artikel 11 voor Noordse woelmuis aangevraagd.

Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Datum
10 juli 2012

Naast de werkzaamheden bij sluis Oude Tonge zijn de zelfde werkzaamheden voorzien bij sluis Ooltgensplaat. Bovendien zijn er aan de westelijke kant van het Volkerak-Zoommeer ook werkzaamheden aan de dijken voorzien. Volgens het activiteltenplan kan verontrusting niet geheel worden uitgesloten.

U heeft aangegeven dat een ontheffing niet nodig is als de werkzaamheden op een grotere afstand dan 500 m plaatsvinden van de plaatsen van voorkomen van de Noordse woelmuizen. In het geactualiseerde activiteltenplan (juli 2012, separaat toegezonden) is verduidelijkt dat voor alle dijktrajecten met werkzaamheden en de locaties met werkzaamheden aan sluisen geldt dat de Noordse woelmuis niet binnen een afstand van 500 m voorkomt.

De aanvraag voor ontheffing artikel 11 blijft gehandhaafd op grond van het oorspronkelijk gestelde in het Activiteitenplan dat "verontrusting niet geheel kan worden uitgesloten".

7. Aanleg/werkzaamheden – Bijenorchis en Tongvarens

In de oorspronkelijke ontheffingsaanvraag is géén ontheffing aangevraagd voor aanleg/werkzaamheden Waterberging VZM van artikel 8 voor Bijenorchis en Tongvarens.

Achtergrond daarvan was dat de verplaatsing van de flora onder toezicht van een deskundige zou plaatsvinden, waardoor de verbodsbepaling uit artikel 8 niet zou worden overtreden.

Er is sinds 9 mei 2012 (dus heel recent) nieuwe jurisprudentie, waaruit blijkt dat ontheffing voor Bijenorchis en Tongvarens alsnog moet worden aangevraagd.

Het geactualiseerde Activiteitenplan (juli 2012) is op het bovenstaande aangepast, zowel in de tekst als toegevoegd aan Tabel 6.1.

Aanvullend op de oorspronkelijke aanvraag voor aanleg/werkzaamheden wordt hierbij een ontheffing van artikel 8 voor verplaatsing van Bijenorchis en Tongvaren aangevraagd.

8. Diverse opmerkingen en toelichtingen

1. *Tekstcorrectie alinea blz. 4 van uw concepttoelichting m.b.t. frequenties en worst case benadering.*

Waterberging Volkerak-Zoommeer is een maatregel, die zeer zelden zal worden ingezet bij extreme omstandigheden, wanneer bij zeer hoge rivierafvoeren en gecombineerd met zeer zware storm op zee de stormvloedkeringen worden gesloten (kans 1/1400 per jaar). In het onderzoek naar de mogelijke effecten van de waterberging (MER en Passende beoordeling) is gerekend met een zogenoemde 'worst case' benadering. Naar verwachting zal conform die worst case benadering, zie ook het Activiteltenplan, de waterberging slechts ééns in de 250 jaar worden ingezet,

en zal slechts ééns in de 20 jaar bij dreigend hoogwater de waterstand vooraf worden verlaagd door voorspulen.

2. In het geactualiseerde Activiteitenplan (juli 2012) zijn er tekstuele aanvullingen gedaan met betrekking tot het onderzoek met een boomcamera bij nestgelegenheden voor vleermuizen.
3. De onderzoeksrapporten worden als bijlagen aan het Activiteitenplan toegevoegd.

Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Datum
10 juli 2012

